

Delft, 27 november 2014

Aan: Raad van de gemeente Delft

Van: Jan Vlug

Geachte Raad van de gemeente Delft,

Vrije software en opensourcesoftware (Engels: *Free and Open-Source Software*, afgekort FOSS), is software waarvan de licentie aan gebruikers het *recht* geeft om de software naar eigen inzicht te *gebruiken*, *aan te passen*, te *verbeteren* en de broncode inclusief aanpassingen te *verspreiden* doordat de broncode volledig vrij beschikbaar is. Zie bijlage 2 voor meer details over FOSS, en waarom de overheid naar mijn mening FOSS moet gebruiken.

Het coalitieakkoord van de Delftse gemeenteraad vermeldt:

“Structurele kostenverlaging vereist soms een incidentele investering, zoals in ICT. De gemeente hoeft ontwikkeling van applicaties en ICT-beheer niet zelf uit te voeren. Delft zet daarom in op 'open data' waarmee anderen toepassingen kunnen ontwikkelen, zoals app's op het gebied van parkeren of bestemmingsplannen. Daarnaast bekijken we of *open source*-software leidt tot lagere kosten.

De gemeente Delft heeft in het verleden al het één en ander gedaan op het gebied van vrije en opensourcesoftware. Zie bijlage 1 voor details.

Graag zou ik van de gemeente antwoord krijgen op de volgende vragen:

1. Wat is er sinds 2006 gebeurd op het gebied van software licenties en *Free and Open Source Software* (FOSS)?
2. Welk besturingssysteem wordt nu gebruikt? Wat zijn de licentiekosten? Merk op dat er bij aanschaf van een PC vaak indirect betaald wordt voor een Microsoft besturingssysteem.
3. Welke kantoorsoftware wordt nu gebruikt? Wat zijn de licentiekosten?
4. Door het gebruik van FOSS en samenwerking met andere (Nederlandse) gemeenten kan Delft kosten besparen en lokaal investeren in (innoverende) softwarebedrijven. Werkt de gemeente op het gebied van ICT samen met andere gemeenten?
5. Is de gemeente bekend met de licentiekostenbesparing van 92% bij de gemeente Ede door het gebruik van FOSS¹?
6. Is de gemeente bekend met het FOSS website platform dat wordt gebruikt door de gemeente Vught²?
7. Is de gemeente bekend met de besparing van € 11,7 miljoen door de gemeente München door het gebruik van FOSS³?
8. Is de gemeente bekend met het feit dat het ministerie van binnenlandse zaken investeert in FOSS om interoperabiliteit te bevorderen en goedkoper te maken⁴?

1 <http://computerworld.nl/it-beheer/81056-ede-92-procent-minder-licentiekosten-door-open-source>

2 <https://vught.nl/open-source>

3 <http://www.cio.co.uk/news/change-management/munich-open-source-completed-successfully/>

4 <https://joinup.ec.europa.eu/community/osor/news/dutch-fund-improvement-apache-web-services>

9. Is de gemeente bekend met het Europese platform voor het delen en hergebruiken van interoperabiliteitsoplossingen voor publieke organisaties: Joinup¹?
10. Doet de gemeente Delft mee aan de Berenschot benchmark voor ICT-kosten², waarop de gemeente Ede zo goed scoort met FOSS?
11. Doet de gemeente Delft mee aan Vensters voor Bedrijfsvoering van KING³?
12. Heeft de gemeente Delft de benodigde expertise op het gebied van FOSS om een weloverwogen ICT-beleid te kunnen formuleren?
13. Is de gemeente Delft geïnteresseerd in een gratis onafhankelijke workshop door mij over FOSS?
14. Hoe gaat de gemeente Delft bekijken of *open source*-software lijdt tot lagere kosten, zoals aangegeven in het coalitieakkoord?
15. Hebben Delftse bestuurders en ambtenaren behoefte aan een workshop met FOSS experts om beter geïnformeerd te worden over het gebruik van FOSS?

Vriendelijke groet,
Jan Vlug.

---

1 <https://joinup.ec.europa.eu/>

2 <http://www.berenschot.nl/expertise-diensten/expertise-diensten/benchmarks/benchmark-ict-kosten/>

3 <https://www.venstersvoorbedrijfsvoering.nl/>

Bijlage 1:

Gebruik van *Free and Open Source Software* (FOSS) en de gemeente Delft

Kort historisch overzicht:

- 2006: schriftelijke vragen beantwoord door college¹, samenvattend:
  - Voor standaard kantoorsoftware:
Eeuwigdurend contract met Microsoft sinds 2001, kosten waren € 365.000,=. Vervanging gepland voor 2007. Alternatieven zullen worden bekeken.
  - Voor besturingssysteem:
Staat op elke aangeschafte kantoorpc (zonder meerkosten volgens het antwoord)
  - Specifieke applicaties onder leveringscontract
  - Er wordt gewerkt aan de invoering van vrije software op onderdelen.
  - Een grote overstap kan in 2007 worden gemaakt als open source software een goed alternatief is. Efficiëntie, kosten en gebruikersgemak zijn de basis voor de afweging.
  - Referentie naar de gemeente Groningen ('besturingsonafhankelijke werkplekken' als eerste stap)
  - Verwachting dat in 2009 het besturingssysteem (Windows XP) zal worden vervangen. Dan zullen alternatieven worden bekeken.
- 2007: notitie²
25 januari 2007: motie aangenomen: Delft ondertekent een manifest van het overheidsprogramma Open Standaarden en Open Source Software (OSOSS).
- 2007: jaarverslag:
“Er is een onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en haalbaarheid van het vervangen van de huidige Office-suite. De noodzaak tot vervanging in 2007 was laag en het risico hoog, omdat veel leveranciers van specifieke software (zoals het uitkeringensysteem en het belastingsysteem) de koppeling met open source systemen of MS Office 2007 niet ondersteunen of helemaal nog niet beschikbaar hebben. De vervanging van de Office-suite is uitgesteld tot 2009.”
- 2014: coalitieakkoord³:
“Structurele kostenverlaging vereist soms een incidentele investering, zoals in ICT. De gemeente hoeft ontwikkeling van applicaties en ICT-beheer niet zelf uit te voeren. Delft zet daarom in op 'open data' waarmee anderen toepassingen kunnen ontwikkelen, zoals app's op het gebied van parkeren of bestemmingsplannen. Daarnaast bekijken we of *open source*-software leidt tot lagere kosten.

---

1 <http://raad.delft.nl/bw/2006/beantwoording%20schriftelijke%20vragen/sv-46%20beantwoording%20SP%20gebruik%20Vrije%20software.pdf>

2 http://www.raad.delft.nl/commissies/bestuur%20en%20werk/2007/bijlage-nota/b_2007_024_bn.pdf

3 <http://delft.nl/dsresource?type=pdf&objectid=default:55621&versionid=&subobjectname=>

Bijlage 2:

Waarom de overheid vrije software moet gebruiken

Vrije software geeft de gebruiker vier vrijheden:

1. vrijheid om de software te gebruiken voor elk doel;
2. vrijheid om de software te bestuderen en te veranderen, daarom is de broncode van vrije software vrij beschikbaar;
3. vrijheid om de software aan iemand anders te geven zodat je iemand kunt helpen;
4. vrijheid om de software te veranderen en deze veranderde software te distribueren, zodat iedereen hiervan profiteert.

Hieronder staan voordelen voor de Nederlandse samenleving als de (semi-)overheid vrije software gebruikt.

Leveranciersonafhankelijkheid

Vrije software mag door iedereen worden bestudeerd en veranderd. Als de overheid vrije software gebruikt is iedereen (dus ook elk bedrijf) vrij om deze software te veranderen en te verbeteren.

Dus als de overheid de ontwikkeling van vrije software initieel aanbesteedt bij bedrijf A en er moeten later aanpassingen worden gemaakt, kunnen alle bedrijven in een eerlijk speelveld meedingen naar de nieuwe opdracht.

Belastinggeld

Alle vrije software mag door iedereen worden gebruikt. Als de overheid dus met belastinggeld de ontwikkeling van vrije software betaalt, mag deze software door iedereen worden gebruikt. Belastinggeld wordt zo goed besteedt.

Concurrentie

De concurrentie op de softwaremarkt wordt verbeterd omdat een bedrijf altijd goed moet blijven presteren om de overheid als opdrachtgever te behouden. De overheid is namelijk niet 'gevangen' in de gesloten software van een specifiek bedrijf.

Innovatie

Iedereen kan de vrije software bestuderen. Hierdoor wordt innovatie bevorderd. Softwareleveranciers worden éénmalig betaald voor de ontwikkeling van vrije software. Daarna is deze software onderdeel van het publieke domein. Alleen door innovatie kunnen nieuwe opdrachten worden verkregen en geld worden verdiend, niet door het rekenen van licentiekosten.

Kostenbesparing

Voor het gebruik van gesloten, bedrijfseigen software moeten veelal licentiekosten worden betaald. Voor vrije software behoeven geen licentiekosten te worden betaald.

Bureaucratie

Het registreren van het gebruik van gesloten software waarvoor licentiekosten moeten worden betaald vereist een administratie. Vrije software mag worden gebruikt en gedistribueerd zonder dat zo'n administratie nodig is.

Onderwijs

Vrije software mag worden bestudeerd, hierdoor kunnen studenten kennisnemen van de

interne werking van de software. Voor vrije software hoeven geen licentiekosten te worden betaald. Het gebruik van vrije software maakt onderwijs dus goedkoper voor de onderwijsinstellingen, maar ook voor leerlingen, studenten en hun ouders.

Gemeenschapszin

Vrije software wordt vaak ontwikkeld door grote wereldwijde gemeenschappen. Deze gemeenschappen zijn trots op het product dat ze ontwikkelen en staan meestal open voor bijdragen van anderen. De praktijk wijst uit dat de gemeenschap van vrije softwareontwikkelaars en gebruikers zeer hulpvaardig is.

Hergebruik

Vrije software die voor een bepaald doel ontwikkeld is mag zonder licentiekosten voor een ander doel worden hergebruikt. Vrije software is veelal op internet te vinden, waardoor het vinden van software voor hergebruik wordt vereenvoudigd. De vrijheid om vrije software te mogen bestuderen en aan te passen vergemakkelijkt het hergebruik.

Als een bepaalde gemeente bijvoorbeeld vrije software laat ontwikkelen voor een bepaalde behoefte, mogen andere gemeenten deze software zonder licentiekosten hergebruiken.

Economie

Veel gesloten softwarepakken worden in het buitenland ontwikkeld. Licenties betaald voor deze software komen de lokale economie niet ten goede. Vrije software mag overal en door iedereen worden bestudeerd, veranderd, gedistribueerd en ondersteund. Dit maakt het eenvoudiger om lokale leveranciers te laten profiteren van investeringen van de overheid.

Samenwerking

De ontwikkeling van vrije software wordt door veel landen en internationale organisatie ondersteund. De Nederlandse overheid kan hiervan profiteren en hieraan bijdragen.

Veiligheid

Omdat iedereen vrije software mag bestuderen kunnen velen deze software op veiligheidslekken onderzoeken. Hierdoor is de kwaliteit en veiligheid van vrije software transparanter dan bij gesloten software. In het algemeen worden veiligheidslekken in vrije software zeer snel door de wereldwijde gemeenschap hersteld.